

UNIVERSITĀTES AVĪZE

P. STUČKAS LATVIJAS VALSTS
UNIVERSITĀTES IZDEVUMS

Iznāk kopš 1989. gada 7. septembra

Nr. 8

1989. GADA 26. OKTOBRĪ

Maksā 2 kap.

PAR STUDENTU APVIENĪBU DOMĀJOT

Uz kuriem tu tautfrontieti no NESaraksta?

Sodien Latvijā sabiedriskām organizācijām tik bagatā laikā jaunas apvienības (asociācijas, savienības, utt.) dibināšana pārsteigt nevienu vairs sevišķi nevar. Vēl jo vairāk tad, ja tās pamatā patiesi progresīvas idejas, kas to vieno ar pārējām kustībām, kuru mērķis — brīvas Latvijas, spēcīga tās ekonomiskā un garīgā potenciāla izveide. Ņemot vērā jaunatnes sabiedriskās aktivitātes lejupslīdi, izteikti studentiskas organizācijas, kas balstās uz augšminētajiem principiem. Studentu Apvienības dibināšanas ideja šķiet apsvaicama. Zinot, cik dažādas ir iespējas mācību procesa kvalitatīvā pārveidē un, diemžēl, cik skumdoši bieži tās netiek izmantotas ieinteresēto (studentu) reālās darbības trūkuma rezultātā, šāda apvienība, kas saļiedēta Latvijas studentos, būtu pat nepieciešama.

Kā informēja «UA», visi ar SA saistītie «par» un «pret», «pie kā» un «ar ko» u. c. jautā-

jumi tiks noskaidroti SA organizēšanās sanāksmē 22. oktobrī.

Taču izrādījās, ka gandrīz viss jau ir noskaidrots. Saņemot izstrādātas programmas un plaši no LTF pārfrāzētas Statūtu projektus, kur paredzēti nevis vispārējie principi, bet pat tādi smalkumi, kā informatīvo izdevumu redaktoru apstiprināšanas kārtība, pārsteigta izlasīju, ka tiek organizēta jauna LTF struktūrvienība — LTF SA, ko veidos no augstskolās pastāvošo LTF grupu biedriem. Ar cerībām, ka rakstītais ir tikai projekts, gaidīju turpmāko. Un tomēr. Varbūt, ja orggrupa jau iepriekš nebūtu nolēmusi stingri turēties pie sava rūpējuma — apvienot studentus SA kā LTF struktūrvienībā, konference būtu plastiskāka un trīs stundu ilgās debates šī un citu priekšlikumu apspriešanā, kā vēlāk izrādījās, nebūtu nevajadzīgas un liekas. Lūdzu, to neuzskatīt par LTF nolīgumu. Nebūt ne. Ir skaidrs, ka LTF saņem reāla informācija un darbības iespējas. Un doma, ka LTF liegtu savu atbalstu, liekas absurda. Bet, ja SA tiek dibināta kā LTF struktūrvienība (LTF SA) rodas grūtības noteikt, ko darīt tiem studentiem, kuri nav LTF biedri vai darbojas kādā citā kustībā (LNNK, NSA, LSDSP u. c.),

saistīties, arī palika tikai priekšlikums. Varbūt septiņas stundas ilgās nogurdinošās diskusijas rezultātā maz runāts par reāli iespējamo rīcības programmu (ņemot nedaudzo un samērā pavisām — par deideologizāciju mācību procesā un attiecīgo teatralizēta gājiena organizēšanu), atstājot tās izpēti dibināšanas konferencei. (Jāatzīst, ka netika gan noteikts kurai — LTF SA vai SA). Toties kļuva skaidrs, ka LTF SA būs kā «valsts valstī» — demokrātiskāko spēku apvienība tādā demo-

krātisko spēku apvienībā, kāda ir LTF, pie tam ar noteiktu vietu skaitu Domē un plašām politiskās cīņas un Domes darbības virzīšanas iespējām sev vēlamā virzienā.

Iespējams, ka nekompetences dēļ man nav tapušas redzamas visas tās segtās takas un likoči, pa kuriem vistaisnākajā veidā sasniedzama spēcīga SA. Ceru to saredzēt. Tagad visas manas cerības uz dibināšanas konferenci.

BELLA DJOKA

STUDENTU VAI LTF BIEDRU APVIENĪBA?

Tāpat svētdien, 22. oktobrī apmēram 120 studentu sanāca Zaķusalā, lai apvienotos. Cik iespējams — visi.

Taču pasākuma organizatori, kuri atbalstīja SA ideju LTF sastāvā, nesēja pārvarēt stereotipus (tos stereotipus, kas liedz uztvert jaunu domu un saprast savējās nepilnīgumu un no kuriem brīdināja Viktors Avotiņš), tāpēc pēc dažādu, pat pretēju viedokļu izteikšanas, tomēr tika nodibināta redakcijas un LTF nodaļu apzināšanas komisijas un orgkomiteja, lai 12. novembrī varētu notikt LTF SA dibināšanas konference.

Vēl jau ir cerība (vai tikai ilūzija), ka LTF SA kļūs par spēku, kas spēs apvienot VISUS studentus ieskaitot tos, kas jau darbojas, piemēram, LNNK, NSA un tos, kas nevēlas stāties LTF). Konferenču sagatavošanas darbā pieņemušies arī tie, kas neatbalsta Studentu apvienību

(Turpinājums
2. lpp.)

val arī dažādu apsvērumu dēļ nav iestājušies nevienā no tām. Te gan analogiski LTF Statūtiem paredzēts atbalstītāja statuss, kas šķiet nepārliecināts un īpatnējs, tāpat arī prasība stāties ārā no esošajām LTF grupām (nodaļām) un reģistrēties LTF SA.

Liela daļa klātesošo, sapratuši, ka ieteikums balsot nav izraisījis attiecīgu rīcību un ka orggrupa cieši turēsies pie pārliecības par SA kā LTF struktūras izveides nepieciešamību, aizgāja mājās.

Pēkšņs pārvērtiens no orggrupas puses — ja neizdodas pārliecināt, ka jādibina vienota SA zem LTF SA nosaukuma, nolēm j šoreiz spriest tikai par LTF SA organizēšanu un tad (kaut kad), kad nodibināsies vēl citas grupas (LSDSP, komjauniešu, nebiedru SA, u. c.) veidot struktūru.

Skumdina arī tas, ka Viktora Avotiņa priekšlikums — vispirms dibināt SA un pēc tam spriest pie kādas organizācijas

LATVIEŠI MASKAVĀ

«KRIŠJĀNA» JAUNUMI

Jaunais akadēmiskais gads sācies arī Maskavas latviešu akadēmiskajai jaunatnei, ko vieno Maskavas latviešu studentu un aspirantu kultūrizglītības biedrība «Krišjānis». Pēc pirmā saietā spriežot, latviešu pirmkursnieku pieplūdums Maskavā ir vēl vairāk sarucis nekā pērn, un sevišķi niecīgs papildinājums pēdējos gados ir Maskavas universitātē. Lietuvieši un igauņi mūs tālu pārspēj. Tālab vēl jo aktuālāk skanēja mūsu tovakar nodziedātā «Krišjāna» dziesma, kurā teikts: «Tik pie prāta gaismas kļūstot, tauta zied un tauta zeļ!»

Šī rūpe skanēja arī Latvijas Tautas frontes kongresā, uz kuru no atbalsta grupas Maskavā, ko gandrīz vai lielākoties veido pastāvīgie maskavieši, tomēr bija ievēlēti tieši divi studenti no Maskavas universitātes — ekonomists Dainis Ritiņš un šo rindu autors.

Šī rūpe rosināja arī Latviešu studentu vakara dalībniekus, kurus vadīja Maskavas universitātes tiesību zinātnieks Jānis Čakste. Vakara dalībnieki pirmoreiz pulcējās 1883. gada 31. oktobrī (pēc jaunā stila) lepņajā «Tatāru viesnīcā», lai, Krišjānim Baronam un Jēkabam Velmem klātesot, aizsāktu vienu

no vecākajām latviešu studentu organizācijām, kas izkopusi patriotisku stāju un latvisku satvaru līdz pat mūsdienām — akadēmisko vienību «Austrums». Te liela ietekme bijusi arī Krišjānim Valdemāram, kas pirmajā vakarā lepņajā restorānā, kurš no visai nemantīgajiem latviešu studentiem prasīja īpašu spēku sakopšanu, uzstājās ar plašu runu par latviešu inteliģences pienākumiem pret savu tautu, zemi un kultūru. Valdemāra un Čakstes ierosmes izpaužas «Austruma» devīzēs: «Augt un dzīvot Latvijai!», «Par savu tautu — ar savu tautu». Tātad demokrātisms — inteliģencei nav jāveido latviešu sabiedrībā kāds noslēgts aristokrātisks slānis.

Starp «Austrumu», kurš kā globāla organizācija darbojas Kanādā, ASV, Austrālijā un Zviedrijā, un tagad arī Latvijā, un «Krišjāni» Maskavā aizsākušies tieši kontakti. «Austrums» pamazām atjauno darbību dzimtajā pilsētā. Un «Krišjānis» nolēmis 31. oktobrī svinīgā kārtā atzīmēt «Austruma» 106. dzimšanas dienu — ja izdosies, restorānā «Budapešta», kurā, gan vēl pēc pilnīgi nepārbaudītām ziņām, arī notikusi «Austruma» piedzimšana.

Arī Valdemāra, Brīvēmnieka

(Sākums 1. lpp.)

LTF ielvaros, lai varbūt šajā posmā mēģinātu nodrošināt LTF SA pilnvērtīgu darbību visu studentu labā.

Variantam par SA iestāšanos LTF, protams, ir savi plūsi (Tautas Frontes sakari, nauda, prestižs, arī SA pārstāvja vieta Domē), bet minuss šajā variantā, ja Studentu apvienību veido fakultāšu LTF nodaļas, manuprāt, ir liels nekā viss pozitīvais: šādā veidā diez vai izdosies apvienot studentus kopīgo jautājumu risināšanā, kas visiem taču ir vienādi, neatkarīgi no interesēm vai politiskās pārliecības. Studentu organizācijai šoreiz un beidzot būtu jāpauž ne tikai studentu tautfrontiešu viedoklis, bet gan kopējais.

To varētu panākt, ja... Par iespējamajiem variantiem studentu apvienošanās ceļā, arī zem LTF karoga, tad arī runāsim turpmāk. Bet pagaidām, lai prātā ir doma, kas starp daudzām interesantām un svaigām idejām izskanēja svētdien: «Tas, cik nopietni studentos ieklausīties, ir atkarīgs tikai un vienīgi no mums pašiem. Nevienš cits palīdzēt nevar.»

INESE VOIKA

un Barona laikus Maskavā, kad tā kļuva par nozīmīgāko latviešu kultūras un sabiedriskās dzīves attīstības centru, savā žurnālā (oficiāli — informatīvajā biļetenā) «Vēstnesis», kura pirmais numurs rotaprīnta iespiedumā drīzumā gaidāms, paredzējis apskatīt jau oficiāli reģistrētā Maskavas latviešu kultūras biedrība, ar ko «Krišjānis» iecerējis turpināt ciešu saikni. Līdz šim citam jāpiemin gatavošanās 18. novembra svētkiem. Ceram arī uz Maskavas konservatorijas latviešu studentu profesionālu iesaistīšanos. Līdz šim kūrums to kavējis. Varbūt rīkosim arī bijušo Maskavas latviešu studentu tikšanos?

Par šīm un citām lietām sprieda 11. oktobra «Krišjāna» saietā. Par «Krišjāna» prezidentu, otro pēc kārtas, ievēlēja diplomētu biologu, Maskavas universitātes aspirantu Arvidu Barševski, kuram galvā lika prezidentam pienākošos bitenieka cepuri, ko savulaik dāvāja Gunita Berke un Inga Vetere — tagad cienījamās žurnalistes, «Krišjāna» vecbiedres.

Tuvākajā laikā priekšā divi jautri Baltijas studentu saieti, kur baltiešu akadēmiskā jaunatne Maskavā atraisītībā spodrinās savu paziņošanu un tuvināšanu. To vēl, protams, jāpapildina ar intelektuālām studijām. Nevis slinkojot un pūstot! Ar šo devīzi «Krišjānis» nevar apstāties.

AINARS DIMANTS,
stud. journ.

SLUDINĀJUMI !

Bezalkohola biedrība

» Ziemeļblāzma «

rīko lektoru un Cerības pulciņu vadītāju trīs mēnešu kursus.

Pēc to beigšanas - atestācija un biedrības lektora kvalifikācijas piešķiršana.

Citu interesantu lekciju vidū:

- Morāle, tikumība un politika;
- Alkoholisms un narkomānija LPSR;
- Atturības kustība 20.-30. gados;
- Alkohols un noziedzība;
- Ārvalstu pretalkohola cīņas pieredze; u.c.

Nodarbības otrdienās plkst. 18.00. Rīgā, Strēlnieku ielā 1b.

Mācību maksa - 25 rubļi.

Rēķins Nr.001700419 Sociālās bankas Oktobris nodaļa.

KAS MUMS IR DEJA?

Vienam — patīk izprieca, otram veids kā noņemt stresu, trešam — veids kā pašpārliecināties, ceturtam — čupošanās pamēmiens, piekam — līdzeklis labas stājas un manieru gušanai, vēl citam sevis izteikšana vai arī kaut neliela iespēja apprecēties, vai arī...

Bet vai deja var būt veids kā ieiet sevī un citos, lai labāk sevi un citus izzinātu?

Vai deja var būt veids, kā izjust laiku sevī un sevi laikā?

Vai mēs dejojām, lai dzīvotu, vai varbūt dzīvojam, lai dejotu?

Vai var iedejojot aizsaulē un izdejojot no tās ārā?

Uz šiem un vēl citiem jautājumiem atbildes radīsim DEJAS MĀCĪBAS KURSOS!

INTERESENTIEM! Nodarbības notiks otrdienās un piektdienās no 19.30 līdz 22.00 Visvalža ielā 4a. Pirmā nodarbība — otrdien 31. oktobrī.

ERNESTS

VALODU LIKUMS DARBĪBĀ

Par latviešu valodu Universitātē

Pavasārī A. Ozola dienas sarīkojumā rektors, tiekoties ar docētājiem un studentiem, uzsvera nacionālās augstskolas pastāvēšanas nepieciešamību. Vienlaikus tais karstajās priekšvēlēšanu dienās aparātā avīzē «Rīgas Balss» tika apsolīts, ka Universitātē arī turpmāk augstākā izglītība būs pieejama krievu valodā.

Sais programmatiskajās tēzēs nav tomēr īstas saskaņas. Pirmajā mirklī varētu likties, ka arī šoreiz labs labu nemaitā; nevaram noliegt arī diplomātiskas piesardzības aktualitāti. Tomēr reālā vēsturiskā situācija ir tikai viena. Cikāl risinās apvārdošana, varam pieļaut lozungu paritāti — Latvijas inteliģence un cittautu pārceļotāju grupa to ir pelnījuši vienādā mērā. Toties par reālu rīcību, kas tiešām atspoguļotu mērēni progresīvu politiku, šā gada laikā varēsim uzskatīt tikai tādus rādītājus kā pilnīgi neatkarīgi mācību plāni un programmas. Kara un Civīlās aizsardzības katedru likvidācija un telpu izbrīvēšana, iestājpārbaudījumi latviešu valodā un Latvijas vēsturē. Par kreisi radikālu varētu uzskatīt tūlītēju visu parazītisko amatu atcelšanu, latviešu valodas kā vienīgās apmācības valodas ieviešanu, pāreju uz saimniecisko aprēķinu vai kaut ko tamlīdzīgi riskantu. Mums kopīgi vajadzētu palīdzēt izšķirties — kam, ievērojot Lat-

vijas vēstures attīstību šajā gadījumā, ir lielākas iespējas nostāties uz elementāro nacionālo interešu aizstāvības platformas — latviešu zinātniekam, Rīgas KP darbiniekam vai deputātam Maskavā. Es izvēlētos par labu Universitātes intelektuālajam potenciālam.

Kādēļ uzdrīkstos apgalvot, ka vismaz valodas jomā mums nav nacionālās augstskolas, par kādas nepieciešamību 19. gs. atmodas laikā sapņoja A. Kronvalds? Tam nebūt nav izšķiroša sakara ar nelatviešu skaitu vai pozīcijām Universitātē — tās drīzāk ir sarīdīšanas politikas sekas; šobrīd varam vērsties tikai pret tiem, kas jebkāda veidā traucē realizēt nacionālo identitāti. Ja Universitātē tuvākajā laikā vēl būs iespējams latviešu valodu neprasit un jebkādas lietas nebūs nokārtojamas latviski, tad nepietnas būs runas par nacionālo augstskolu vai latviskas kultūras centru.

Atgādināsim paši sev, kā tad latvieši jūtas LVU. Specialitāte «Latviešu valoda un literatūra» ir tikai mūsu patmīlību apmierinošs nosaukums, jo patiesībā tā ir «Nacionālā», un nav ko brīnīties, ka plāni nepadēz filoloģiem iemācīties vācu valodu un būt spējīgiem pilnvērtīgi lasīt Raini un Endzelīnu; «Baltu filoloģija» un «Klasiskā filoloģija»

jau liekas aizvēsture. Vai Kara katedra kā institūts nav uzlūkujama par latviešu studentu lingvistikas apspriešanas instrumentu? Pārāk daudziem vēl situācija, kad klātienē studenti bez konkrētas svešvalodas — krievu — zināšanām nemaz nevar iegūt Universitātes izglītību, šķiet pavisam normāla; nedomāju, ka tie neapjēgtu savu sūtību pēckara Latvijā. Turpretim latvieši tiek nostādīti izteikti nevienlīdzīgā situācijā pret nelatviešiem. Kā vērtēt šogad iestājšāmenu sagatavošanas perioda laikā Universitātes vestibilā karājušos paziņojumu, ka Universitātē ir Kara katedra, kuras apmeklēšana ir obligāta? Tikai kā bezgala laipnu atļauju izvēlēties kādu no Zviedrijas vai Vācijas augstskolām, ja nu tiem latviešiem nepatīk mūsu kārtība. Visai absurda situācijā ir arī daudzi latviešu docētāji: lai varētu strādāt Tēvzemes augstskolā, tiem ir nevien obligāti jāpūt minētā svešvaloda (tam būtu arī objektīvi iemesli), bet bieži jānopūlas arī ar kvalitatīvu lekciju lasīšanu, nodarbību vadīšanu īpašas plūsmas studentiem krievu valodā — protams, ar akcentu visās tā izpausmēs.

Imigrācija tikšot apturēta. Valodas tiesības it kā tiek atzītas. Kā panāksim vismaz valodas ziņā latvisku Universitāti?

Diemžēl valodas apgušanas

programma un pamēmiens tās realizācijai man šķiet visai histēriski, un šķistu bufonādiski, ja runa būtu par kādu citu valodu. Tas notiek pārāk «pa vecam» — iedomājoties, ka ar labu gribu varēs valodu ieliet milzmu daudzās vienlīdz pretimnākoši atvērtās mutēs, taču pat tam nenodrošinot kaut kādu ekonomisko pamatu. Padomju Latvijas Valodu likums, protams, ir lemts neveiksmei. Nevajadzētu manu uzskatu tūlīt norāt tikai tāpēc, ka līdzīgi izsakās arī interfrontē. Atšķirībā no tās, es tomēr domāju, ka apmācībai ir jābūt divpusīgam procesam. Tikai gribot, vai arī apgalvojot, ka grib, neviens vēl valodu nav iemācījis. Gribējušie un varējušie to sen ir izdarījuši.

Universitātei būtu daudz vairāk jādomā par to, kā radīt vajadzību lietot, un tikai līdz ar to — mācīties latviešu valodu. Ar to «praktisko» valodu, ko tagad māmam jaunāko kursu studentiem kā programmas priekšmetu pa nodarbībai nedēļā, nepietiks — latviešu valoda, ko «pasniedz» kā svešvalodu, var tā arī palikt svešvaloda mūsu jaunajiem kolēģiem — cik tad labi mēs vispār protam pat vismodernākās svešvalodas? Un ko galu galā krievu plūsmas studenti darīs ar šo valodu, ja iemācīsies — vai pietiks prakses? Ceturtā vai piektā daļa studentu diezgan labi saprot latviešu valodu. Krietna daļa pastiprināti interesējas par to un manāmi progresē. Un vēl lielāka daļa vispār nesaskata šeit nekādas problēmas, bet mācās to, kas ir programmā, un labprāt sen jau būtu

runājuši latviski, ja bijusi tāda vajadzība. Pavisam niecīga studentu daļa droši zina, ka Latvijā nepaliks.

Universitātei jāiet cits ceļš. Turpmāk nevajag uzņemt studentus, kas neprot latviešu valodu. Ir jāsaprot, ka valodas apguvi specialitātei nepieciešamā līmenī nosaka iespēja (un vajadzība!) praktiski risināt specialitātes problēmas šajā valodā. Mūsu svešvalodnieki apgūst savu specialitāti pieklājīgā līmenī tikai tad, ja lekcijas un nodarbības specialitātē tiem notiek svešvalodās. Ir jāpanāk, vismaz no 3. kursa, virkni priekšmetu lasīt latviešu valodā arī t. s. krievu plūsmas studentiem. Ir pamazām jāatbrīvojas no nehumānas segregācijas — plūsmu sistēmas, kas atgrūž un rada pretrīkības. Valodas «pasniedzējs» var būt konsultants vai repetitors jaunākajosursos, taču nekad nespēs iemācīt specialitātes leksiku un stilu — to var tikai nozaru speciālisti. Studiju procesam tomēr ir jāpamatojas patstāvīgā, individuālā darbā ar specialitātes literatūru un citiem materiāliem, kas ir galvenokārt krievu valodā pieejami gandrīz jebkurā priekšmetā un specialitātē — tādēļ nenāksies grūti atspēkot paredzamos «cilvēktiesību aizstāvju» brēcienus. Es domāju, ka cilvēkiem, kas nav spējīgi paturēt galvā vairāk par vienu valodu, gan īsti nav vietas pat vidusskolās.

(Turpinājums 4. lpp.)

**ВОЗВРАЩАЯСЯ
К НАПЕЧАТАННОМУ**

Последний, седьмой номер «Университетской газеты» дал возможность своему читателю ознакомиться с заявлением Союза учащейся и студенческой молодежи, опубликованным за несколько дней до этого «Советской молодежи». Освещение вопросов, затронутых в нем, редакция любезно согласилась продолжить, предоставив слово мне — одному из авторов упомянутого заявления.

Право же, мы не могли и предположить, что точка зрения,

к 59,2. На первый курс ЛГУ этим летом принято на латышский поток 81,5 процента от общего числа поступивших, на русский — 18,5 (ранее — 69,3 и 30,7 соответственно). Кроме того, в этом году по 22 специальностям из всех, имеющихся в ЛГУ, абитуриентам предлагался только латышский поток. Глядя на эти печальные цифры, я думаю: вряд ли нормальный, не чуждый интересам других людей человек рискнет утверждать, что сложившееся положение не выглядит катастрофическим. Факты слишком красноречивы и в комментариях, на мой взгляд, не нуждаются.

Но, тем не менее, в последнее

ЕСЛИ НЕ МЫ,

высказанная ректором ЛГУ Ю. Закисом, по всем вопросам полностью будет совпадать с нашей точкой зрения. Ведь одно это уже снимает целый ряд проблем. Нам было бы очень печально увидеть, как рущатся такие интересные идеи — из-за невозможности в который уж раз переломить догматизм и косность мышления отдельных людей. Надо надеяться, впрочем, что предложения, высказанные уважаемым ректором, не останутся лишь на бумаге, а будут, несмотря на все бюрократические преграды, когда-нибудь претворены в жизнь. Но все это — лишь в далекой перспективе, а пока...

Пора вступительных экзаменов этого года ознаменовалась крушением надежд, вероятно, не для одного молодого жителя Латвии. Крупномасштабное сокращение русских потоков в ее вузах кого-то вынудило на «понски счастья» в других республиках, для кого-то закрыло дорогу к высшему образованию навсегда. Кто-то из числа неудачников рискнет повторить свою попытку еще через год. Не знаю, что ждет его следующим летом, действительность же, увы, не утешает. По данным, приведенным не так давно газетой «Советская молодежь», на русский поток обучения в этом году по всей республике было принято 33,5 процента студентов, на латышский — 66,5. Еще в 1987 году это соотношение составляло 40,8

время в ряде латышских изданий все сильнее ставится под сомнение вопрос о необходимости создания РГИ. И каких только аргументов не приводится против! Он будет дублировать уже существующие вузы, его строительство оторвет довольно большую сумму от и без того скудных средств, выделяемых государством на нужды образования; и даже, как оказывается, по целому ряду гуманитарных специальностей обучение уже ведется исключительно на русском языке. Весьма примечателен, наконец, еще один довод против: проблему можно было бы решить, увеличив прием русских в вузы республики и расширив для них возможность выбора специальности. Однако приведенные выше факты меня почему-то убеждают в обратном. Во всех этих доводах просматривается лишь одно — нежелание отдельных облеченных властью лиц что-либо менять в своей работе, их стремление сохранить свою монополию на образование и боязнь оказаться перед лицом серьезной конкуренции. Необходимо понять, наконец, что мысль о создании РГИ взята не из воздуха и не от избытка амбиций страдающих от безделья «мигрантов» — к ней привело нас всех полное осознание невозможности решить проблемы нашей высшей школы иным путем. Впрочем, нет, возможен и другой вариант. И заключается он в следу-

ющем: необходимо отказаться от попыток превратить ЛГУ в национальный вуз, установив при проведении в нем вступительных экзаменов единый для всех конкурсов. Число студентов каждого потока, таким образом, будет определяться простым, естественным образом, что обеспечит отбор действительно самых способных и достойных вне зависимости от их национальной принадлежности. Вступительные экзамены на два потока — анахронизм, пережиток. И можно лишь порадоваться в этой связи, что наш ректор вполне с этим согласен. Вслед за зачислением каждому студенту должна быть предоставлена возможность учиться на родном языке. В первую очередь это относится к латышам и русским. В перспективе же, при наличии достаточных финансовых возможностей, можно

тти, разуме и гуманизме, заинтересовано прежде всего в получении свободного мыслящего, всесторонне развитого человека, а не узкого специалиста, компетентного только в сфере своей непосредственной деятельности. И здесь я могу лишь полностью согласиться с мыслью Ю. Закиса, что каждый студент должен получить возможность выбора именно тех предметов, которые пригодятся ему в дальнейшем. И дай-то бог, чтобы когда-нибудь наше общество стало оценивать человека не только по наличию или отсутствию у него диплома, но также и по реальным знаниям его обладателя.

Итак, чего мы боимся, чего ждем? Ясно ведь, что будущее нашей республики напрямую будет зависеть от нынешнего состояния дел в высшей школе. И не странно ли, что Латвия, всей

ТО КТО ЖЕ?

начать преподавание ряда предметов на языках народов Латвии и на иностранных языках. Что же касается стимула к изучению студентами-латышами государственного языка, то думаю, что и эта проблема очень быстро решится, если будет установлено правило: не выдавать выпускнику диплома до тех пор, пока он не станет свободно владеть этим языком.

Но языковые проблемы — еще не самое главное. Вопрос стоит гораздо шире. Вот уже в течение четырех перестроечных лет ведутся разговоры о необходимости кардинальных перемен в системе высшего образования. Однако, как мы все без особого труда можем заметить, никаких серьезных преобразований в этой сфере до сих пор не было и, судя по всему, в дальнейшем не предвидится. Продолжает существовать печально знакомая всем еще со школьной скамьи практика обучения тому, что надо изучать, а не тому, к чему чувствуется наибольший интерес. Надо — но кому: администрации вуза, министерству, или, быть может, обществу? Что касается последнего, убежден: любое нормальное общество, основанное на демокра-

стране известная как авангард перестройки, до сих пор не реализовала у себя ни одной принципиально новой, оригинальной идеи в сфере высшего образования? Кто или что мешает нам это сделать? Во всяком случае, привычно кивать на диктат Москвы тут уже не приходится. Не хватает попросту желания что-либо менять, присутствует некая «притерпелость», пассивность, причем не только у преподавателей, но, что самое обидное, и у студентов. Хочется в заключение задать читателю немного перефразированный, но извечный вопрос: если не мы должны стать первыми в стране, то кто же?

И последнее. Все указанные выше причины в основе своей обусловили необходимость в РГИ. Пока же средства на его финансирование еще не выделены, а проект его создания еще не утвержден, — начать перестройку, преобразовать всю систему, формы и методы обучения в нашем вузе еще не поздно. В противном случае создание РГИ становится абсолютно неизбежным.

А. КУДРЯВЦЕВ,
студент второго курса юридического факультета.

**Колонка
первокурсника**

Официальное начало рода студенческого — средневековье. Представьте: 12 век, Италия, Болонья, школа по изучению права. Всех связанных со школой — и учащихся, и учителей — горожане называют одинаково: студентами.

Парижский университет. Желая учиться записывается на подготовительный факультет (артистический). Лекции начинаются около пяти утра и длятся четыре часа. Во время занятий старшеступенщики сидят на скамьях, а «артисты» — на соломе, «для привития послушания». Практические занятия тогда вообще не считаются наукой. Кроме лекций, были еще и диспуты — почти рыцарские турниры. Раз в год, в какой-нибудь праздник, устраивался главный факультетский диспут и длился несколько дней.

Получение докторской степени было связано с большими трудностями. На смотрах в течение дня, с шести утра до шести вечера, нападали более двух десятков оппонентов, и все это время ему запрещалось отдыхать, есть, пить. Такими были первые студенты — представители самого веселого, неунывающего, счастливого племени.

В ДРУГИХ ВУЗАХ

Исторический факультет Казанского университета перечислил в фонд памятника казанцам, погибшим в Афганистане, часть членских взносов ДОСААФ.

* * *

МГУ объявил о роспуске оперативного комсомольского отряда университета после более чем тридцатилетнего его функционирования. Теперь никакие проверки, производимые с удостоверениями ОКО в руках или другого формирования по охране правопорядка при комитете ВЛКСМ МГУ — недействительны.

* * *

Конкурс на разработку лучшего плана по непрерывному экологическому обучению студентов на всех факультетах Петрозаводского университета проводится с целью совершенствования экологической подготовки молодых специалистов, способных с учетом проблем охраны природы решать соответствующие их специальности вопросы.

* * *

Кафедра педагогики Башкирского госуниверситета провела эксперимент. На протяжении семестра лекции третьеступенщикам геофака и второкурсникам филфака читали одновременно два преподавателя, причем по тому или иному вопросу каждый отстаивал свою точку зрения. А аудитории наполнялись студентами все больше...

Эта методика была опробована 50 лет назад в США. В Советском Союзе с нею знакомы в военных училищах.

* * *

В Казанском университете формируется юридическая группа поддержки народных депутатов СССР. Ее цель — обеспечить защиту интересов избирателей в суде, создать прецедент ответственности должностных лиц перед законом.

* * *

Во Львовском политехническом институте стараются помогать студенческим семьям. Им отдано целое общежитие студгородка, заключен договор с детсадом, который находится рядом: теперь сюда безотказно принимают всех детей.

И еще. Один из самых популярных клубов института — клуб молодой семьи, где дают консультации и читают лекции экономисты, психологи, сексологи.

* * *

При женсовете МГУ существует психологическая консультация для родителей.

* * *

В помещении одной из поликлиник МГУ работает спортивно-оздоровительный кооператив.

К СТОЛЕТИЮ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ

Фото Мартиныша ТУПИНЫША.

На Тургенева, 25:
в этом доме родилась скульптор Мухина Вера Игнатьевна.

Руководство военной кафедры предлагает вниманию студентов:

**ЦЕНТРАЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
КПСС И СОВЕТ
МИНИСТРОВ СССР
ПОСТАНОВЛЕНИЕ**
от 31 марта 1989 г., № 285
Москва, Кремль

О предоставлении отсрочки от призыва на действительную военную службу студентам дневных (очных) высших учебных заведений и учащимся дневных (очных) средних специальных учебных заведений, срока и порядке прохождения военной службы лицами, имеющими высшее образование.

Центральный Комитет КПСС и Совет Министров СССР постановляют:

1. Предоставлять начиная с

1 января 1989 г. отсрочку от призыва на действительную военную службу для продолжения образования студентам всех дневных (очных) высших учебных заведений, а также учащимся дневных (очных) средних специальных учебных заведений, занимающихся по программе подготовки офицеров запаса.

Указанная мера не распространяется на лиц, призванных на действительную военную службу до 1 января 1989 г.

2. Присваивать офицерские звания по запасу без прохождения действительной военной службы выпускникам высших и средних специальных учебных заведений, прошедшим обучение на военных кафедрах и циклах, учебные сборы в войсках (на флотах) и сдавшим установленные экзамены по военной подготовке.

3. Установить, что обучение студентов высших и учащихся средних специальных заведений, прошедших действительную срочную военную службу до поступления в учебные заведения, проводится на военных кафедрах и циклах по сокращенным учебным программам.

4. Поручить Министерству обороны СССР совместно с Гособразованием СССР и Госпланом СССР внести в Совет Министров СССР предложения по совершенствованию системы подготовки офицеров запаса в высших и средних специальных учебных заведениях, повышению качества и эффективности учебно-воспитательной работы военных кафедр. Обеспечить возможно более полное ооответствие профиля военного обучения получаемой гражданской специальности.

5. Призывать в установленном порядке на действительную военную службу сроком на один год выпускников высших учебных заведений, не прошедших службу в Советской Армии, подготовки на военных кафедрах или не аттестованных в офицерский состав запаса.

Указанным лицам, успешно выдержавшим перед окончанием действительной военной службы установленные испытания, при увольнении в запас присваивать офицерское звание. Порядок аттестации определяется Министерством обороны СССР.

**Генеральный секретарь
Центрального Комитета КПСС
М. ГОРБАЧЕВ,
Председатель
Совета Министров СССР
Н. РЫЖКОВ.**

(Sākums 2. lpp.)

Būtu ļoti jauki, ja šis patiesības iztirzātu un progresīvi izlemtu veicamos pasākumus it visi Universitātes līmeņi. Laiks strauji iet uz priekšu — vēl mājās prorektoram doma, ka mācības Universitātē varētu atkal noritēt galvenokārt latviešu valodā, likās pārsteidzīga. Taču tagad jau runājam pat par Latvijas Universitātes atjaunošanu. Viedokļi par to, kā vajadzētu turpmāk strādāt, jau stagnācijas gados ir izauklēti katedrās un fakultātes, un tie noteikti tiks uzskatīti arī vadības līmeņi. Vairs

nepietiek ar Universitātes simbolikas un atribūtikas atjaunošanu un mūsu visu dedzīgām runām un gaišiem sapņiem. Citādi var gadīties, ka deviņi «Zinātnei un tēvzemei» pa to laiku piesavinās citi.

Valoda tiešām nav vienīgā un visgalvenā lieta. 1919. gadā docētāji spēja latviski lasīt 50% lekciju, ap 30% bija vāciski, pārējais — krieviski un franciski. Šobrīd esam daudz progresīvākā situācijā, latviešu valodas prasmi ir iespējams pieprasīt no laiskākiem kolēģiem kaut vai uz LPSR Valodu likuma pamata. Republikas laikā strauji pieau-

got latviešu valodas īpatsvaram Universitātē, cittautiešu skaits tāpat turējās ap 20% kā brīvvalsts pirmajos gados. Kādēļ gan tagad tam nepieaugt līdz 30—40%, ja tas atspoguļotu Latvijas cittautiešu izglītības centienus?

Tuvākajam laikam iesaku šādu minimālo programmu. Pirmkārt, jāizziņo Latvijas Universitātes autonomija un apolitiskums atjaunojot satversmi un aizliedzot partijām lejukties jebkura līmeņa akadēmiskajā un organizatoriskajā darbā; finansiālā atkarība no Maskavas ir pilnīgi demoralizējoša, tiekot

valā no tās, nebūtu nekādas vajadzības šeit turēt struktūrvienības, kas kalpo tikai tai. Otrkārt, jāpieņem un jāievieš valodu programma, kurā nepārprotami par darbu (līdz ar to apmācības) valodu tiktu uzlikta latviešu valoda un norādīti nesaņemti termiņi tās realizācijai, kā arī precīzi norādīta visu citu valodu loma un vieta. Treškārt, jāatrisina esošā kontingenta jautājums: studentiem skaidri jāzina, līdz kuram brīdim mācības noritēs tikai vienā valodā, lai būtu reāls laiks sagatavoties tam; vecākajiem kursiem mēs nevaram solīt pietiekamu latviešu va-

lodas prasmi, nekļūdami formālisti; krievvalodīgo skolu beidzējiem toties būtu jārada apstākļi, kādā laikā papildināties latviešu valodā un Latvijas vēsturē, lai varētu iestāties pirmajā kursā — gadu skaita nevienlīdzība par labu nelatviešiem varēs atrisināties vienīgi tad, kad šīs skolas strādās pēc Latvijas, nevis KPFSR programmām.

PETERIS ODRIS,
Praktiskās latviešu valodas katedras docētājs

AIZMIRSTĀ VĒSTURE

(Sākums «UA» Nr. 3—4; 7)

1937. gadā pie Latvijas Universitātes Teoloģijas fakultātes tiek atvērta pareizticīgās teoloģijas nodaļa. Pirms tam, 1936. gada 17. augustā, Latvijas pareizticīgās baznīcas metropolīts Augustīns un baznīcas sinode iesniedza LU rektoram un Teoloģijas dekānam lūgumrakstu, ar ko arī izteica savu ierosinājumu atvērt jau minēto nodaļu. Tika nolemts, ka ar pareizticīgās teoloģijas studentiem strādāt sāks virspriesteris Jānis Jansons un vēstures skolotājs Pāvils Dāvis, kuri bija beiguši Pēterburgas Garīgo Akadēmiju. Kas attiecas uz mācību plāniem, tad par paraugu tika ņemti arī Bukarestes, Atēnu un Belgradas Universitātes Teoloģijas fakultātes satākie.

Nodaļas studentu skaits nebija liels, un viņu vidū pārsvars bija krieviem. Divi vecākie no viņiem bija jau studējuši Parīzē Krievu pareizticīgajā akadēmijā.

1938. gadam Universitātes vēsturē jāatvērta īpaša vieta. Šajā gadā tika atklāta pēdējā divpadsmitā fakultāte neatkarīgās Latvijas laikā — Romas katoļu teoloģijas fakultāte.

Kopš 1920. gada rudens Aglonā darbojās Rīgas arhidiecēzes Garīgais seminārs, kuru nodibināja Rīgas arhibīskaps Antonijs Springovičs. 1924. gadā seminārs pārcēlās uz Rīgu. Taču juridiski šim Garīgajam semināram nebija augstskolas tiesības, tādēļ tika paredzēts pārdēvēt to par Rīgas Romas katoļu teoloģijas akadēmiju. 1928. gadā Latvijas Universitātē ierosināja atvērt Romas katoļu teoloģijas fakultāti. Tā arī dzima ideja par jaunāko zaru pie Alma mater ozola.

Studijām šajā fakultātē bija jānorit saskaņā ar katoļu baznīcas likumiem. Tika izveidota speciāla komisija, kas izstrādāja īpašus statūtus, kas noteiktu studiju gaitas un mācību plānu kārtību. Komisiju vadīja viceministrs monsignjors D. Jaudzems.

1931. gadā Romas pāvests Pījs XI teveda jaunu apustulisko konstitūciju, kas paredzēja daudzus jauninājumus katoļu augstskolu dzīvē. Līdz ar to statūtus, kas jau bija izstrādāti LU Romas katoļu teoloģijas fakultātei, vajadzēja pārveidot saskaņā ar šo konstitūciju. Ar Kārļa Ulmaņa lēmību 1935. gada rudenī uz Vatikānu pie Svētā Krēsla tika sūtīta speciāla delegācija, kuras sastāvā bija izglītības ministrs J. Černiņš, Latvijas sūtnis pie Svētā Krēsla H. Albatss un bīskaps, profesors J. Rancāns.

Pāvests Pījs XI bija ļoti labvēlīgi noskaņots pret Latvijas valsti un latvju tautu. Ātri vien visos jautājumos paņāca savstarpēju saprašanu un skaidrību. Statūti tika pieskaņoti jaunajai apustulstiskajai konstitūcijai un

vēlāk par paraugu tos izmantoja citu valstu katoļu augstskolas.

Kad viss nepieciešamais šeit uz vietas fakultātes atklāšanai bija sagatavots, 1938. gada sākumā ārlietu ministrs Vilhelms Munters un Svētā Krēsla nuncijs Latvijā arhibīskaps Antonio Arata atkal devās uz Vatikānu. Tur starp Svēto Krēslu un Latvijas valdību tika noslēgta konvencija, kurā teikts: «Augstākām garīgām studijām Latvijas Universitātē nodibināma katoļu teoloģijas fakultāte.» Pāvests Pījs XI savukārt izdeva dekrētu, līdz ar to no baznīcas puses katoļu teoloģijas fakultāte tika izsludināta par nodibinātu, Latvijas valdības likums to juridiski apstiprināja ar 1. jūliju.

Pirmais fakultātes dekāns bija bīskaps, profesors J. Rancāns, fakultātes sekretārs — profesors Pēteris Strods. Visi fakultātes mācībspēki, izņemot dažus, iepriekš jau bija darbojušies Rīgas arhidiecēzes Garīgajā seminārā.

Oficiālā atklāšana notika 1938. gada 15. septembrī. Svinības iesākās ar dievkalpojumu fakultātes baznīcā, ko vadīja dekāns bīskaps prof. J. Rancāns. Pēc viņa uzrunas tika nolasiņts pāvesta dekrēts par fakultātes nodibināšanu, tad sekoja aizlūgums par valsti, Valsts Prezidentu, valdību, karaspēku un beidzās ar bīskapa svētību. Svinību turpinājumā Universitātes rektors profesors M. Primānis atzīmēja, cik ļoti svarīgi ir dot iespēju mūsu valsts divām galvenajām konfesijām smelties augstāko izglītību vienā Universitātē, kura tagad kļūvusi bagātāka par veselu zinātnes disciplīnu.

Darboties fakultātei gan sanāca ļoti īsu laiku, jo... pienāca drūmais 1940. gads. Mēnesi pēc 17. jūnija notikumiem sākās arī Universitātes darbības pārveidošana un teoloģisko fakultāšu slēgšana.

Kas notika ar fakultātes bijušajiem pasniedzējiem?

Profesori V. Maldonis, J. Rezevskis un L. Adamovičs bija izkalpojuši valsts pensiju. Taču padomju varas iestādes viņu pensiju pieprasījumus noraidīja. Uz Ludviga Adamoviča lūguma tika uzrakstīta rezolūcija: «Lai eņģeļi debesīs maksā jums pensiju!»

Daži mācībspēki, tai skaitā arī K. Kundziņš, E. Rumba un H. Biezais kļuva par draudžu mācītājiem, tādēļ fakultātes slēgšana materiālas rūpes viņiem neradīja.

Grūti kļājās Voldemāram Maldonim, kurš, starp citu, bija pirmais Teoloģijas fakultātes dekāns. Valdība viņu visādi vajāja, nacionalizēja viņa mājiņu Cēsis, kaut arī tā nepārsniedza atļauto platību. Dažādu pārnodarījumu rezultātā V. Maldona veselība stipri pavājinājās. 1941. gada 22. februārī viņš nomira. Laikrakstī atteicās ievietot bērū

sludinājumu. Viņu izvadīja no Doma baznīcas, kura, par spīti valdības dažādiem aizliegumiem, bija ļaunā pārpilna.

Daži bijušie pasniedzēji, piemēram, E. Zicāns, kļuva par skolotājiem.

Likteniņajā 14. jūnija naktī uz Sibīriju tika aizvestas Edgara Rumbas un Ludviga Adamoviča ģimenes. Abi profesori izsūtījuma gāja bojā. E. Rumba — 1943. gada 1. oktobrī Irkutskas Rešotu izsūtīto nometnē, L. Adamovičs — šī paša gada 19. augustā Soļikamskas apkārtnē.

Represijas skāra arī studentus. Viņus ne vien izsūdzēja no Universitātes, bet neļāva arī atsākt studijas citās fakultātes. Ja kādam tas izdevās, tad tikai uz

Vācu karaspēka neveiksmes 1943. gadā bija iemesls, kādēļ okupācijas varas iestādēm vajadzēja atteikties no nodoma pārvācot Baltijas tautas. Varas pārstāvji piekrita sarunām par Universitātes Teoloģijas fakultātes atjaunošanu. 1943. gada 2. decembrī vācu iestādes to pārvērtā par «Teoloģijas augstskolu Universitātē Rīgā». Taču studentu uzņemšanai bija radīti zināmi ierobežojumi. Pirms iestāšanās Universitātē, nākamajiem studentiem, kuri dzimuši laikā no 1921.—24. gadam, vajadzēja pavadīt vienu gadu darba dienestā Vācijā.

Nav skaidru ziņu par to, cik studenti mācījās šādos apstākļos. Tāpat nav zināms, kādi

sūtiņš. Pēc atgriešanās darbojies baznīcas organizatoriskajos teoloģijasursos. Miris 1965. gada 22. oktobrī. Profesors A. Freijs tika apcietināts 1948. gada 25. janvārī. Astonus gadus viņš pavadīja cietumā Aleksandrovskā pie Irkutskas un divus gadus Vladimirā, Maskavas tuvmā. Pēc atgriešanās strādājis par draudzes mācītāju Rīgā, darbojies teoloģiskajosursos un septiņus mēnešus līdz savai nāvei 1968. gada 21. novembrī bijis arhibīskaps. Lektors A. Zviņģis darbojās Liepājā Lūtera draudzē, bijis Grobinas iecirkņa pāvests, arī darbojies teoloģiskajosursos. Miris 1967. gada 9. aprīlī.

Privātdocents H. Biezais aizbrauca uz Zviedriju, kur Upsalas universitātē studēja filozofiju un vēsturi. — kur 1955. gadā ieguva doktora grādu. Pēc tam darbojies kā mācībspēks (sākumā docents, vēlāk profesors) Abo universitātē Somijā. Kopš 1980. gada viņš ir Helsinku universitātes goda doktors.

Daži bijušie fakultātes mācībspēki darbojās Baltijas universitātē Pīnnebergā Vācijā. Profesors Kārlis Kundziņš piecdesmito gadu sākumā izceļoja uz ASV, kur strādājis kā vācu un latīņu valodas pasniedzējs, vēlāk uzņēmis arhibīskapa pienākumus. Viņš nomira 1967. gada 9. augustā.

Bijušais lektors E. Ķiploks, dzīvodams svešatnē, pievērsās latviešu reliģiskās literatūras izdošanas darbam. Viņš arī noorganizēja Latvijas baznīcas vēstures arhīvu, kurā mēģināja savākt liecības par Latvijas baznīcas darbu un darbiniekiem.

Fakultātei pārtraucot darbu 1944. gadā, apmēram simts studentu palika studijas nenobeiguši. Septiņi no viņiem turpinājuši mācības ārzemju augstskolās. Tie, kas palika dzimtenē, centās iegūt mācītāja tiesības uz kolokvija pamata, kuru noturēja Baznīcas virsvalde.

Luterāņu teoloģiskā augstskola pēc kara Latvijā tika atjaunota tikai 1969. gadā, kad atvēra Augstākos teoloģiskos kursus, kurus vēlāk nodēvēja par Teoloģijas semināru. Laikā no 1969. līdz 1987. gadam to ir beiguši 42 studenti.

Katoļiem sākot ar 1947. gadu Rīgā Sv. Franciska baznīcas rektorijā darbojās neliels seminārs, kuru nākošajos gados paplašināja. 1981./82. g. blakus baznīcas rektorijai uzcēla jaunu ēku semināra vajadzībām. Patlaban tur mācās ap 100 studentu, lielākā daļa no kuriem nav no Latvijas. Ar to arī šis seminārs ir zaudējis nacionālo, latvisko raksturu.

JOLANTA APINE

Redaktors AIVARS JANSONS

Fakultātes absolventi ar mācības spēkiem 1937. g. 10. septembrī. No kreisās: priv. doc. V. Rozenieks, prof. T. Grinbergs, prof. V. Maldonis, prof. L. Adamovičs, prof. K. Kundziņš, doc. A. Freijs, doc. F. Treus, Aizmugurē: A. Abakuks, E. Pliks, J. Gailis, E. Blūmenfelds, M. Ivane, J. Ozols, K. Freimanis, E. Ķiploks.

Fakultātes absolventi ar mācības spēkiem 1937. g. 10. septembrī. No kreisās: priv. doc. V. Rozenieks, prof. T. Grinbergs, prof. V. Maldonis, prof. L. Adamovičs, prof. K. Kundziņš, prof. J. Rezevskis, doc. A. Freijs, doc. F. Treus, Aizmugurē: A. Abakuks, E. Pliks, J. Gailis, E. Blūmenfelds, M. Ivane, J. Ozols, K. Freimanis, E. Ķiploks.

īsu laiku, jo pastāvīgi turpinājas tā saucamā «tiršana».

Kara dienestā iesaukto studentu Osvaldu Liepiņu 1940. gada novembrī apcietināja. Kad viņš, uz smagās automašīnas platformas nostādīts, bija likts priekšā citiem karavīriem par biedinājumu, O. Liepiņš sāka dziedāt «Dievs, svētī Latviju!» Viņu sodīja ar 10 gadiešu cietumā, pēc tam aizsūtīja spaidu darbos, kur viņš mira 40 gadu vecumā.

Pēc vācu armijas ienākšanas Rīgā 1941. gada vasarā, sākās Universitātes, kāda tā bija līdz 1940. gada 17. jūnijam, atjaunošana. Tika paredzēts Teoloģijas fakultāti atkal uzņemt tās sastāvā.

Taču fakultātes darbības atjaunošanā radās grūtības. Vara atradās armijas aizmugures apgabalā militārās pārvaldes rokās. Kultūras jomā teikšana bija Nilsam Holstam — Baltijas vācietim, kurš pret latviešu tautu bija kļājis nelabvēlīgi noskaņots. Baltijas valstis paredzēja tikai vienu Universitāti Tērbatā. Teoloģijas studijām būtu paredzētas īpašas mācību iestādes ārpus Universitātes. Tika dotas iespējas zināmpam skaitam agrāko studentu turpināt studijas Vācijas augstskolā.

priekšmeti tika lasīti un kādi mācībspēki strādāja. Fakultātes dekāns 1943./44. mācību gadā bija E. Zicāns.

Katoļu teoloģijas fakultāte savu darbību atsāka 1942. gada rudenī un darbojās līdz 1944. gada pavasarim. Jaunāko kursu studenti mācījās Aglonā bijušā semināra telpās, un vecāko kursu studentiem lekcijas notika Rīgā, Sv. Franciska baznīcas rektorijā.

1944. gada 13. oktobrī Rīgā ienāca padomju karaspēks. Abu teoloģisko fakultāšu pastāvēšana izbeidzās, un pie Universitātes tās vairs atjaunotas netika.

Kas notika ar bibliotēku, kolekcijām, mācībspēkiem un studentiem?

Par bibliotēku nekas konkrēts nav zināms. Kāds mācītājs, kurš tagad dzīvo ārzemēs, apgalvo, ka tā tomēr nav iznīcināta, bet ievietota Fundamentālās bibliotēkas t. s. spēfondā. Iespējams, ka daļa grāmatu nonākusi privātas kolekcijās. Fakultātes muzeja eksponāti un kolekcijas tika pievienotas Medicīnas vēstures katedrai, daži izklidināti citos republikas muzejos.

No mācībspēkiem dzimtenē palika tikai trīs. Ir ziņas, ka lektors A. Siļķe vēlāk tiesāts un iz-

Iespiests Latvijas izdevniecību, poligrāfijas un grāmatu tirdzniecības ražošanas apvienības RA «Poligrāfists» 4. cehā, 226700, Rīgā, Akas ielā 5/7. Tirāža 1500 eks., augstspiede. Redakcijas adrese: pasta indekss 226098, Raiņa bulv. 19, 121. ist., 3. stāvā, tālr. 222944.

«Universitātes avīze» («Университетская газета»), издание Латвийского ордена Трудового Красного Знамени государственного университета им. П. Стучки. На латышском и русском языках. Адрес редакции: 226098, г. Рига, бульв. Райниса, 19, 3 этаж, комната 121. Телефон 222944.